

В отделении ортодонтии врачи работают по современным методикам исправления сложных деформаций зубных рядов у детей и взрослых. Рентгенологическая диагностика и радиовизиография осуществляются с помощью интраоральных и панорамных рентгеновских аппаратов ведущих фирм Европы.

Вместе с учебным процессом клиника осуществляет большой объем лечебной деятельности, в котором принимают участие сотрудники кафедр, врачи, клинические ординаторы и студенты. Такое тесное сотрудничество коллектива позволяет на хорошем уровне подготовить молодых специалистов.

Клиника проводит хозрасчетную лечебную деятельность. Стоматологическая помощь предоставляется населению города Одессы и Одесской области. Также мы работаем с 12 крупными учреждениями и страховыми компаниями.

На протяжении последних семи лет клиника является базой научных клинических работ кафедр факультета. Основные направления научных исследований: «Усовершенствование биоинертного съемного зубного протезирования», «Исследование ротовой жидкости при разных патологических состояниях полости

рта», «Особенности подготовки мягких и твердых тканей протезного ложа к внутрикостной имплантации», «Разработка технологий сохранения корней зубов при протезировании дефектов зубных рядов». За 7 лет работы в клинике защищено 6 кандидатских диссертаций и одна докторская диссертационная работа.

Клиника ведет плодотворную международную деятельность с немецкой компанией «Kavo» и американской фирмой «3M». Сотрудники проходят стажировку за рубежом в Соединенных Штатах Америки, Италии, Франции, Швейцарии, России, Румынии.

Университетская клиника отвечает самым современным требованиям и стандартам. Этот факт был подтвержден аттестационной комиссией МЗ Украины в 2008 году, которая присвоила клинике высшую квалификационную категорию.

С 2004 года функционирует стоматологическое отделение (ул. Тенистая, 8) площадью 600 м², являющееся базой кафедры общей стоматологии (заведующий кафедрой доцент Е. Д. Бабов). Основная работа кафедры и отделения — последипломное образование.

Стоматологическое отделение оснащено современным американским оборудованием

(11 стоматологических установок, радиовизиограф, зуботехническая лаборатория, ряд вспомогательного оборудования и т. п.). Отделение работает по принципу «семейной стоматологии» и обслуживает 3500 семей, 90 участников ВОВ и боевых действий и проводит диспансеризацию школы и детского сада.

С 1 сентября 2010 года вступит в строй новое отделение детской стоматологии, на базе которого будет расположена кафедра стоматологии детского возраста, где студенты будут обучаться и вести прием пациентов по специальностям «Детская терапевтическая стоматология» и «Ортодонтия».

Отделение состоит из 14 клинических залов и лекционного зала на 60–80 мест. В цокольном помещении располагаются рентгенкабинет, кабинет функциональной диагностики, зуботехническая лаборатория, фантомный класс, вспомогательные помещения.

За такими клиниками — будущее нашей стоматологической школы, науки и практики. Преимущество собственных клиник заключается в том, что их оснащение, как и учебная деятельность, зависит от руководства университета, а это значит, что свою судьбу мы решаем сами.

УДК 616.31-08:378(477.74-25)(091)

К. М. Косенко, О. А. Бас, О. М. Жеребко

ПІВВІКОВА ІСТОРІЯ КАФЕДРИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Одеський державний медичний університет

Кафедра терапевтичної стоматології Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова була організована 1 серпня 1960 року. Організатором і першим завідувачем кафедри був директор Українського науково-дослідно-

го інституту стоматології, старший науковий співробітник, канд. мед. наук Олексій Іванович Марченко, який з 22 червня 1941 року по 9 травня 1945 року брав участь у бойових діях у Великій Вітчизняній війні, нагоро-

джений чотирма орденами та 18 медалями, відмінник охорони здоров'я. З 1959 по 1973 рік він очолював Одеський науково-дослідний інститут стоматології. Першими асистентами кафедри були лікарі-стоматоло-

Професор О. І. Марченко

ги, випускники Київського медичного стоматологічного інституту Б. В. Башкіров і Л. Ф. Тищенко і старший лаборант фельдшер К. О. Матвійко.

Вперше заняття на кафедрі терапевтичної стоматології в 1960 році розпочали 142 студенти (6 груп, староста курсу В. Б. Кронов). Заняття зі студентами 3-го курсу стоматологічного факультету спочатку проводились у двох фантомних навчальних кімнатах бази стоматологічного факультету, що знаходилася за адресою вул. Червоної Гвардії, 17 (15), які були обладнані 17 ножними бормашинами. Практичні заняття проходили у важких умовах: проводився капітальний ремонт будівлі, не було світла, опалення та води. Лекції читали в ма-

лій анатомічній аудиторії ОМІ ім. М. І. Пирогова. Практичні заняття на VI семестрі проводили на базі УНДІС (вул. Леніна, 11) та у Центральній стоматологічній поліклініці Одеси (вул. Л. Толстого, 2). Практичні заняття проводили також головний лікар цієї поліклініки М. П. Петракова і клінічні ординатори УНДІС В. М. Пінчук і Л. Т. Жадько.

У 1962 році колектив кафедри поповнила молодь — асистенти Г. М. Варава, М. А. Нікітіна, І. В. Швець, лікар-лаборант О. І. Мірошніченко. Було завершено ремонт бази кафедри, оснащені клінічний зал на 17 стоматологічних крісел, клінічна лабораторія, фізіотерапевтичний, рентгенологічний кабінети, кабінет завідувача кафедри, асистентська, підсобні приміщення.

Незважаючи на складні умови підготовки, перший іспит з терапевтичної стоматології (1961/1962 навчальний рік) показав високий рівень підготовки студентів, особливо відзначилися глибокими та змістовними відповідями студенти Н. Матуненко, В. Печерський, В. Карий, В. Кронов.

Виробничу практику студенти проходили в стоматологічних поліклініках Одеси, на кафедрах стоматологічного факультету, УНДІС, у Кіровограді, Херсоні, Миколаєві, Кишиневі та ін.

З 1962 року кафедра вже працює у повному складі, колектив поповнили асистенти

А. Л. Добровольська, Й. І. Тарасенко, В. М. Пінчук, Н. М. Єсіна.

На 30-й науковій студентській конференції від кафедри терапевтичної стоматології з доповідями виступили студенти В. Н. Бикова, Л. В. Сорокіна, І. І. Отрощенко, М. М. Руденко, П. С. Варьоха та ін.

У 1963 році на кафедрі вперше був проведений державний випускний іспит, який успішно склали 130 лікарів-стоматологів. З нагоди цієї події на ім'я ректора інституту проф. І. Я. Дейнеки прийшло поздоровлення від Міністра охорони здоров'я УРСР П. Л. Шупика.

З 1963 року колектив кафедри взяв шефство зі стоматологічної допомоги над плавскладом Чорноморського пароплавства. Асистенти Г. М. Варава, Б. В. Башкіров, І. В. Швець протягом своєї літньої відпустки проводили санацію команд чорноморських суден під час рейсів. Інші асистенти виконували подібну роботу в Обласній лікарні, санаторіях, дитячих садках, районах Одеської, Миколаївської, Кіровоградської областей. На базі кафедри проходили спеціалізацію та підвищували кваліфікацію зубні лікарі та лікарі-стоматологи Одеси й Одеської області.

24 лютого 1966 року на засіданні об'єднаної Вченої ради стоматологічного та педіатричного факультетів ОМІ відбувся успішний захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук асистента кафедри терапевтичної стоматології Б. В. Башкірова — першої дисертації працівника кафедри. Б. В. Башкіров удосконалив існуючі методи лікування періодонтиту струмами високої частоти. Для обробки кореневих каналів автор вперше запропонував застосовувати розчин панкреатину в поєднанні з фурациліном.

У 1966 році О. І. Марченко захистив докторську дисертацію «Вивчення фізіологічних механізмів всмоктування сли-

Вони були першими: асист. Л. С. Міщенко, доц. О. І. Марченко, асист. Б. В. Башкіров, лаборант К. О. Матвійко. Кафедра терапевтичної стоматології, 1960 р.

зовою оболонкою порожнини рота та язика», а в 1967 році йому було присвоєне звання професора. О. І. Марченко вперше вивчив фізіологічні механізми всмоктування слизовою оболонкою порожнини рота лікарських засобів, які використовуються в терапевтичній стоматології, що послужило основою численних розробок нових методів лікування захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Професор О. І. Марченко був головою Одеської наукової організації стоматологів (1958–1977), членом редакційної колегії журналу «Стоматологія» (1964–1977) відповідальним редактором республіканського збірника з питань стоматології (1965–1975), членом республіканської проблемної комісії зі стоматології, членом президії республіканської організації стоматологів. Автор 280 наукових робіт, 13 монографій, 15 винаходів. Під його керівництвом захищено 4 докторських і 33 кандидатських дисертації. О. І. Марченко брав участь у роботі 12 міжнародних з'їздів, конгресів, симпозіумів.

Оригінальний електрохірургічний метод лікування захворювань пародонта, заснований на застосуванні біоактивного методу діатермокоагуляції патологічно змінених тканин ясен, розробив Г. М. Варава (1966). Ефективну методику лікування запальних захворювань пародонта аплікаціями й електрофорезом вітамінів С і Р запропонувала І. В. Швець (1967). Метод ґрунтується на результатах дослідження всмоктування цих речовин у різних зонах слизової оболонки порожнини рота. Аспірант С. Л. Ляхов (1968) виконав кандидатську дисертацію, присвячену визначенню ролі деяких мікроелементів у перебігу патологічних процесів у пародонті.

Вивченню вікових змін слизової оболонки порожнини рота і їх впливу на клінічний перебіг хронічного рецидивного афтоз-

ного стоматиту присвячені дослідження аспіранта кафедри В. Ю. Скляра (1969). Отримані результати послужили основним матеріалом для подальшого вивчення метаболічних основ патогенезу, клініки, лікування і профілактики хронічного рецидивного афтозного стоматиту в докторській дисертації В. Ю. Скляра (1982).

Асистент В. М. Пінчук (1969) розробила комплексний метод лікування червоного плескатоного лишая, заснований на застосуванні галаскорбіну, преднізолону і вакууму. На кафедрі також успішно розроблялися питання лікування захворювань пародонта гербадентом — алкогольною витяжкою з лікарських рослин (О. С. Кушнір, 1969), катарального і виразкового гінгівостоматиту — аерозолями лікарських речовин (М. А. Нікітіна, 1971). З'ясування впливу міді на процес мінералізації зубів і кісток у білих щурів в умовах експериментального карієсу присвячено дослідження аспіранта А. Н. Балашова (1971). Аспірант Л. С. Костенко (1972) узагальнила результати вивчення чутливості патогенних властивостей кокової мікрофлори до деяких антибіотиків, розробила конкретні рекомендації щодо вибору антибіотиків і контролю за їх застосуванням у процесі лікування запальних захворювань слизової оболонки порожнини рота.

Асистент Н. М. Єсіна (1973) запропонувала метод лікування пульпіту у дітей гідроокисом кальцію і гліцерофосфатом кальцію в поєднанні з вітаміном D₂ і сульфатіазолом натрію. У кандидатській дисертації М. М. Руденко (1973) висвітлені питання клініки та лікування кандидозів порожнини рота. Автор розробив комплексний метод лікування кандидозів, заснований на застосуванні карбалкінату — препарату, діючою основою якого є натрієві солі синтетичних жирних кислот. Розробці методу десенсибілізую-

чої терапії захворювань пародонта присвячені дослідження асистента Н. В. Тарянік (1980).

Не обійдені увагою і питання організації стоматологічної допомоги населенню. Заочний аспірант І. С. Філіпчик (1974) розробив організаційні принципи надання стоматологічної допомоги сільському населенню, асистентом О. В. Городенко (1980) запропоновано й апробовано раціональні форми стоматологічного обслуговування робітників промислових підприємств.

У 1977 році професор О. І. Марченко очолив кафедру пропедевтики терапевтичної стоматології Київського медичного інституту ім. акад. О. О. Богомольця, а в 1994-му організував кафедру терапевтичної стоматології в Київському медичному інституті Української асоціації народної медицини.

У 1977/1978 році обов'язки завідувача кафедри терапевтичної стоматології Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова виконував доцент Б. В. Башкіров, учасник Великої Вітчизняної війни, кавалер двох орденів і численних медалей, відмінник охорони здоров'я.

3 грудня 1989 року по листопад 1990-го і з листопада 1991-го по грудень 1993-го обов'язки завідувача кафедри виконував доцент В. І. Потійко. З жовтня 1990 року по листопад 1991 року кафедрою завідував доктор медичних наук В. Ю. Скляр, вихованець цієї кафедри, що працював заступником директора з науки (1976–1990) і директором ОНДІС (1990–1991).

З 1979 по 1989 рік кафедрою терапевтичної стоматології завідував проф. Ростислав Георгійович Синіцин, учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений орденами та медалями, відмінник охорони здоров'я, вихованець київської школи стоматологів. У 1962 році він захистив кандидатську, а в 1971 — докторську дисертації. Протягом кількох років (1975–1978)

проф. Р. Г. Синіцин представив вітчизняну стоматологію в республіці Ангола. Р. Г. Синіцин автор близько 200 наукових праць, зокрема 2 монографій, 12 методичних рекомендацій, 6 посібників, 17 винаходів. Під його керівництвом на кафедрі виконані 1 докторська і 13 кандидатських дисертацій.

У 1979 році кафедра була включена в розробку загальносоюзної комплексної програми профілактики стоматологічних захворювань. Основний науковий напрям кафедри в подальшому — розробка методів діагностики, лікування та профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.

Дослідження, вперше виконані проф. Р. Г. Синіциним, дозволили одержати принципово нові дані про патогенез карієсу зубів і клінічні особливості прояву початкової стадії захворювання. За допомогою електронної, інфрачервоної, люмінесцентної і поляризаційної мікроскопії, мікрорентгенографії, гістохімічних й інших високочутливих методів дослідження встановлено, що патологічні зміни при карієсі розвиваються одночасно в мінеральній і органічній субстанціях твердих тканин зуба. Відбуваються порушення міжкристалічних зв'язків у емалі, дезорієнтація кристалів гідроксіапатиту, поява зон двозаломлення й утворення поверхневої зони підвищеної мінералізації емалі. Процес при початковому карієсі супроводжується посиленням нагромадженням у зоні ураженої емалі тирозину, меланіну, сульфгідрильних груп і ШІК-позитивних речовин. Встановлено, що однією з найбільш ранніх визначуваних гістохімічних ознак розвитку каріозного процесу є деполімеризація кислих мукополісахаридів відростків одонтобластів. Проф. Р. Г. Синіцин і канд. мед. наук Л. І. Пилипенко розробили оригінальний метод люмінесцентної діагностики початкового каріє-

су, що дозволяє об'єктивно оцінювати найбільш ранні патологічні зміни у твердих тканинах, які не виявляються, як правило, іншими методами.

Одержані результати послужили підставою для розробки нових методів цілеспрямованого впливу на основні ланки патологічного процесу при карієсі зубів за допомогою засобів ремінералізуючої терапії. Цій та іншим актуальним проблемам стоматології присвячені дисертаційні роботи, виконані під керівництвом проф. Р. Г. Синіцина.

К. М. Косенко (1981) запропонував для профілактики карієсу лакову композицію із фторидом олова. Для адгезивної основи вперше використав ціанакрилатний клей. Експериментально обґрунтувавши доцільність застосування карієс-профілактичного зубного лаку на основі ціакрину і ремоденту, доц. О. А. Бас (1987) встановив, що двократна протягом року обробка ремодентним лаком зубів у дітей знижує за три роки приріст інтенсивності карієсу втричі, забезпечує високий карієс-профілактичний ефект. Аспірант Х. Х. Іфтекхар (1987) дослідив механізм порушення і корекції специфічного гуморального імунітету до актино-

міцетів у патогенезі пародонтиту та запропонував метод протирецидивної терапії. Асистент М. І. Путінцев (1992) розробив спосіб діагностики початкового карієсу, заснований на визначенні ступеня демінералізації емалі зубів шляхом вимірювання оптичної щільності обробленої барвником тканини. Розроблений метод у 2–3 рази підвищує точність діагностики. Лікуванню гіперестезії твердих тканин зуба пантогамом пролонгованої дії присвячена робота доц. О. М. Жеребко (1992). Запропонована оригінальна методика лікування системної гіперестезії, заснована на поєднаному (місцевому і загальному) використанні пантогаму, визначені критерії оцінки ефективності.

Асистент Н. А. Івченко (1996) розробила метод превентивного лікування пародонтиту осередковим дозованим вакуумом середнього ступеня і визначила показання до його застосування. Метод істотно збільшує тривалість ремісії, що створює реальні можливості для розширення пародонтологічної допомоги населенню.

Асистент С. М. Коваль (2001) вперше виділив 10 комплексів професійно важливих дій, пов'язаних із діагностикою та лі-

Завідувач кафедри терапевтичної стоматології ОДМУ, чл.-кор. НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, д-р мед. наук, проф. К. М. Косенко

куванням стоматологічних захворювань, розкрив психологічні механізми впливу спрямованості мотивації, рівня інтелекту, особливостей емоційної сфери студентів на ефективність засвоєння професійно важливих дій. Створена методика оцінки рівня сформованості професійно важливих дій у студентів-стоматологів, розроблена психолого-педагогічна система направлено формування і закріплення їх у навчальній діяльності, що значно підвищує рівень освоєння практичних навичок і теоретичну підготовку студентів.

На кафедрі розроблені оригінальні способи введення лікарських засобів у тверді тканини зубів і слизову оболонку порожнини рота, на які отримано авторські свідоцтва. Сконструйовані аерозольні пристрої для введення в тканини зубів ремінералізуючих засобів для профілактики карієсу та лікування початкових стадій захворювання, які істотно підвищують ефективність лікувально-профілактичних заходів.

У 1994 році кафедру терапевтичної стоматології очолив д-р мед. наук К. М. Косенко, відомий учений у галузі стоматології. Основні напрями його наукової діяльності пов'язані з розробкою наукових основ профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта, сіалотрофічної концепції патогенезу захворювань порожнини рота, розробкою науково-організаційних основ реформування стоматологічної допомоги населенню України.

К. М. Косенко — автор більше 180 наукових робіт, 17 винаходів, 4 раціоналізаторських пропозицій, 3 відомчих критеріїв (стандартів), спрямованих на розвиток і удосконалення роботи стоматологічних служб України. Організував і провів кілька міжнародних науково-практичних конференцій, виставок зі стоматології, 1-й з'їзд Асоціації стоматологів України, де запропонував концепцію реформу-

Консультацію проводить чл.-кор. НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, д-р мед. наук, проф. К. М. Косенко

вання стоматологічної допомоги населенню України. Проф. К. М. Косенко — співавтор стоматологічних розділів програми ДКНТ України «Здоров'я людини», ініціатор і науковий керівник «Національної програми профілактики стоматологічних захворювань серед населення України». Під його керівництвом виконано кілька комплексних тем із питань епідеміології, профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань із застосуванням нових методів, засобів і організаційних заходів.

К. М. Косенко відтворив діяльність ДП ІС АМН України, спрямовану на розвиток профілактичних заходів і застосування нових засобів і методів профілактики стоматологічних захворювань. Він очолив діяльність провідних фахівців зі стоматології в розробці цілої низки організаційних заходів в умовах нової соціально-економічної ситуації з метою поліпшення стоматологічної допомоги населенню України.

Член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України К. М. Косенко є членом спеціалізованої ради Д.26.003.05 для проведення захисту дисертацій пре-

тendentів на кандидатські й докторські наукові ступені, членом Вченої ради ОДМУ, президентом Асоціації стоматологів України, постійним представником України у Всесвітній Асоціації стоматологів, членом експертної комісії зі стоматології МОЗ України, головним редактором журналу «Вісник стоматології» (Одеса), членом редакційної колегії журналу «Новини стоматології» (Львів), редакційних рад журналів «Проблеми нейростоматології» (Москва), «Економика и менеджмент в стоматології» (Москва), головою проблемної комісії з питань стоматології МОЗ України, членом наукової ради з клінічної медицини АМНУ.

Як завідувач кафедри К. М. Косенко приділяє багато уваги розвитку наукових напрямів із питань стоматології, співпраці з іншими відомствами й установами. Він проводить велику організаційну роботу з впровадження нових медичних розробок, що мають єдиний методологічний підхід і чіткі критерії оцінки якості й обсягу лікування.

Чимало уваги К. М. Косенко приділяє молоді, питанням підготовки кадрів вищої кваліфікації, кандидатів і докторів наук. Безпосередньо під його керів-

ництвом завершено 2 докторські, 14 кандидатських дисертацій.

У докторській дисертації К. М. Косенко детально вивчив моніторинг стоматологічних захворювань в Україні, вперше створив національний банк стоматологічних захворювань у різних регіонах України, вивчив динаміку захворюваності залежно від віку, соціальних і економічних умов, намітив конкретні шляхи їх профілактики. Результати досліджень лягли в основу програми надання стоматологічної допомоги населенню України. Цій проблемі присвячені дисертаційні роботи, виконані під його керівництвом.

В. Я. Скиба (1996) у докторській дисертації запропонував, експериментально обгрунтував і впровадив у клінічну стоматологію новий біогенний стимулятор «Біотрит», зубний еліксир «Біодент-2» і комплексний антиоксидантний препарат «Катомас», які значно прискорюють регенерацію слизової оболонки порожнини рота.

Аспірант І. К. Новицька (2003) розробила метод екзогенної профілактики карієсу зубів, який поєднує вплив на зубну пляшку й активне введення основних мінеральних компонентів емалі за допомогою електрофоретичних зубних щіток з позитивним і негативним електричним і спеціально розроблених ремінералізуючих зубних паст. Вперше обгрунтована можливість використання розробленого комплексу для ремінералізації емалі зубів у дітей, ортодонтичне лікування у яких проводилося за допомогою брекет-систем. Розроблена оригінальна ефективна схема стимуляції мінералізації емалі методом послідовного введення в тверді тканини зубів мінеральних компонентів: кальцію, фосфору і фтору.

Асистент О. І. Белік довела карієспрофілактичну та пародонтопротекторну ефективність місцевого використання

1 % розчину добезилату кальцію при хронічному катаральному гінгівіті та карієсі у дітей.

Асистент А. О. Седлецька (2005) вивчила особливості клінічного перебігу генералізованого пародонтиту в осіб похилого віку та обгрунтувала необхідність застосування в комплексному лікуванні лецитинових препаратів (зубна паста «Лецитинова» та лецитин сояшниковий харчовий).

Асистент Н. М. Запорожець (2005) у результаті комплексних імунологічних досліджень вивчила роль неспецифічної резистентності при хронічному катаральному гінгівіті, розробила спосіб і схеми фармакокорекції імунних порушень у ротовій порожнині у хворих при хронічному катаральному гінгівіті препаратами спрямованої місцевої імуномодуючої дії («Лісобакт» та «Імудон») залежно від тяжкості захворювання.

Асистент О. М. Давиденко (2005) у комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту запропонувала використання магнітофорезу комбінації намациту та вітаміну D₃ і довела стійкий прологований лікувальний ефект.

Асистент Н. О. Бас (2006) запропонувала рецептуру зубної пасти на основі препарату мулової лікувальної мазі Куяльницького лиману — пелодексу, що містить макро- і мікроелементи, біогенні стимулятори, гормоноподібні речовини, органічні кислоти (фульвова, гумінова), амінокислоти та ін. Лікувально-профілактична зубна паста «Пелодент» при використанні з електрофоретичними зубними пастами має виражені протизапальні, протинабрякові й остеопротекторні властивості, покращує мікроциркуляцію та трофіку тканин пародонта.

О. І. Аншукова (2006) у дисертаційній роботі теоретично й експериментально-клінічно обгрунтувала новий метод лікувально-профілактичної гігієни порожнини рота у хворих із про-

гресуючим перебігом генералізованого пародонтиту, який включає використання зубної пасти з протизапальними властивостями серії «Восход» у період основного курсу лікування та зубної пасти «Гарант» із вираженими остеотропними властивостями в період ремісії захворювання, та використання полімінерального комплексу Кальцид-Магній під час фізіологічної та хірургічної менопаузи.

Аспірант О. В. Скиба (2006) детально вивчила патоморфологічні зміни в СОПР і кістках щелеп при цукровому діабеті 1 типу, що послужило обгрунтуванням для створення рецептури гелю «Софліпін» на основі плодів софори японської, α-ліпоевої кислоти й інуліну цикорію з антиоксидантними, протизапальними та мембранотропними властивостями.

Аспірант І. А. Паненко (2007) обгрунтувала та довела високу ефективність створеного лікувально-профілактичного гелю «Лактогель», що містить лактобактерин, хлоргексидин і тетраборат натрію у комплексному методі разом із використанням Біотриту С, лактобактерину та септефрилу для профілактики та лікування хронічного кандидозу у пацієнтів із зубними протезами.

Аспірант О. В. Гончаренко (2009) вивчила вплив засобів гігієни на мікробіоценоз ротової порожнини в осіб без стоматологічних захворювань і у хворих із карієсом зубів і хронічним катаральним гінгівітом. Вперше доведено різний ступінь антибактеріального впливу зубних паст на мікрофлору порожнини рота, вплив щіток для чищення язика на мікробіоценоз ротової порожнини. Запропоновані рекомендації для оптимального вибору засобів індивідуальної гігієни порожнини рота.

Асистент Л. В. Гончарук (2009) встановила, що сечокам'яна хвороба негативно впливає на перебіг захворювань

пародонта, особливо при переважній оксалурії. Доведено ефективність застосування магнітотерапії та озонотерапії в комплексному лікуванні пацієнтів із хронічним катаральним гінгівітом і генералізованим пародонтитом при супровідній сечокам'яній хворобі.

На кафедрі з моменту її організації й досі співробітниками і претендентами було виконано 8 докторських і 50 кандидатських дисертацій. Професори О. І. Марченко, Р. Г. Синіцин, В. І. Мітіна, В. Ю. Складар, М. М. Руденко, К. М. Косенко свого часу завідували або завідують нині кафедрами терапевтичної стоматології. Проф. К. М. Косенко очолює ДП ІС АМН України. Вихованець кафедри Г. М. Варава працював директором ОНДІС (1973–1990), завідував організаційно-мето-

дичним відділом ДП ІС АМН України (1990–2010). Більшість асистентів і доцентів, що захистили кандидатські дисертації і працюють сьогодні на кафедрі, були активними учасниками студентського наукового товариства (О. А. Бас, В. А. Чумаченко, О. М. Жеребко, О. М. Жалоба, Н. А. Івченко, С. М. Коваль, І. К. Новицька та ін.). На кафедрі підготовлено 18 аспірантів, 22 клінічні ординатори, 15 магістрів.

Співробітники кафедри виконали 22 планові НДР, опублікували 26 монографій і посібників, більше 640 наукових статей, 50 методичних рекомендацій і інформлистів, одержали 40 авторських свідоцтв і патентів, 188 розробок впровадили в практичну стоматологію. Науковці кафедри регулярно виступають із доповідями на

з'їздах, симпозиумах і конференціях, беруть активну участь у роботі обласної наукової організації стоматологів, Асоціації стоматологів України. Професори О. І. Марченко, Р. Г. Синіцин, В. Ю. Складар, К. М. Косенко, доц. Б. В. Башкіров представляли вітчизняну стоматологію на міжнародних стоматологічних конгресах і з'їздах (Франція, Болгарія, Чехословаччина, Німеччина, Польща, Мексика, США).

За час роботи кафедри підготовлено понад 6300 стоматологів. Сьогодні всі зусилля кафедри спрямовані на удосконалення науково-педагогічного процесу, покращання матеріально-технічної бази кафедри, впровадження прогресивних, активних методів практичної та теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів.

УДК 61:37.014.5

Н. Л. Аряев

МЕЖДУНАРОДНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ: ОПЫТ, ДОСТИЖЕНИЯ, ПЕРСПЕКТИВЫ

Одесский государственный медицинский университет

Международная деятельность Одесского государственного медицинского университета традиционно является важнейшим направлением работы его структурных подразделений. Она включает сотрудничество с высшими медицинскими учебными заведениями и научно-исследовательскими структурами, а также подготовку врачей — граждан зарубежных стран [1].

Начало устойчивого международного сотрудничества было положено в 1946 году, когда Одесскому медицинскому институту им. Н. И. Пирогова, впоследствии Одесскому государственному медицинскому университету, в числе первых

медицинских вузов СССР было предоставлено почетное право обучения граждан КНДР, Албании, Болгарии, Венгрии, Чехословакии, Польши, Монголии и других государств, которые в то время назывались странами народной демократии.

С 70-х годов прошлого столетия начался период подготовки врачебных кадров преимущественно для развивающихся государств Азии, Африки и Латинской Америки. С 1991 года на контрактной основе в ОГМУ стали обучаться все желающие иностранные граждане, в том числе из СНГ. Дополнительные средства за обучение иностранных студентов, клинических ординаторов и ас-

пирантов стали направляться для улучшения материально-технической базы медуниверситета.

В 1992 году открылось подготовительное отделение для иностранных граждан.

С 1996 года в ОГМУ впервые в Украине была введена додипломная и последипломная подготовка врачей для иностранных государств с английским языком обучения на контрактной основе. Такая форма обучения потребовала серьезной перестройки учебного процесса и создания учебно-методических материалов на английском языке. Проведена работа по подготовке и переподготовке англоговоря-

